

Яцина Роман Вадимович

студент публічно-фінансового факультету

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Яцына Роман Вадимович

студент публично-финансового факультета

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

Yatsyna Roman

Student of the Public Finance Department of the

Yaroslav Mudryi National Law University

Кутєпов Максим Юрійович

кандидат юридичних наук, асистент,

асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кутєпов Максим Юрьевич

кандидат юридических наук, асистент,

асистент кафедры криминологии и уголовно-исполнительного права

Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого

Kutieпов Maksym

PhD in Law, Assistant,

Assistant of the Department of Criminology and Criminal-Executive Law

Yaroslav Mudryi National Law University

ГРОМАДСЬКІ РОБОТИ. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ

ОБЩЕСТВЕННЫЕ РАБОТЫ. ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ

PUBLIC WORKS. PROBLEMS OF APPLICATION

Анотація. В наш час, період реформування законодавства в Україні, важливо наголошувати на недоліках системи законодавства та пропонувати шляхи її удосконалення. Відповідно, у цій статті подано короткий аналіз такого виду кримінального покарання як громадські роботи, розкрито певні проблеми реалізації цього виду покарання та запропоновано практичні шляхи ліквідації цих проблем. Автори в процесі написання статті спирались на статистичні дані офіційних державних джерел та наукові праці, в яких було фрагментарно висвітлені питання тематики цієї статті. Також була використана законодавча база. Кримінальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань. В ході дослідження було виділено 5 характерних рис цього виду покарання: характер карального елемента, примусовість, характер робіт, місце роботи, процесуальні умови зміни покарання. Виокремлено 3 групи недоліків у системі застосування покарання у виді громадських робіт: визначення місця роботи, добросовісності роботодавців, умов праці. Запропоновано 13 заходів покликаних ліквідувати недоліки системи. Наприкінці статті автори, на основі законодавства та статистики, приходять до висновку, що законодавче забезпечення кримінального покарання у виді громадських робіт та стан можливості реалізації цього виду покарання в цілому задовільна. При цьому запропоновані заходи реформування громадських робіт покращать стан.

Ключові слова: покарання, громадські роботи, альтернативний вид покарання, кримінальне покарання, визначення місця робіт.

Аннотация. В наше время, период реформирования законодательства в Украине, важно делать акцент на недостатках системы законодательства и предлагать пути ее совершенствования. Соответственно, в этой статье дан краткий анализ такого вида уголовного наказания как общественные работы, раскрыты определенные проблемы реализации этого вида наказания и предложены практические пути ликвидации этих проблем. Авторы в процессе написания статьи опирались на статистические данные официальных государственных источников и научные работы, в которых было

фрагментарно освіщені питання тематики цієї статті. Також була використана законодавча база. Уголовний кодекс України, Уголовно-виконавчий кодекс України, Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю за виконанням осіб, засуджених до таких покарань. В ході дослідження було виділено 5 характерних ознак цього виду покарання: характер карательного елемента, примусовість, характер роботи, місце роботи, процесуальні умови зміни покарання. Виділено 3 групи недоліків в системі застосування покарання у формі громадських робіт: визначення місця роботи, добросовісності роботодавців, умов праці. Предложено 13 заходів, спрямованих на ліквідацію недоліків системи. В кінці статті автори, на основі законодавства та статистики, приходять до висновку, що законодавче забезпечення виконання покарання у формі громадських робіт та станом на можливість реалізації цього виду покарання в цілому задовільні. При цьому запропоновані заходи реформування громадських робіт покращать стан.

Ключевые слова: покарання, громадські роботи, альтернативний вид покарання, кримінальне покарання, визначення роботи.

Summary. In our time, the period of reforming legislation in Ukraine, it is important to emphasize the shortcomings of the legislative system and suggest ways to improve it. Accordingly, this article provides a brief analysis of this type of criminal punishment as public works, reveals certain problems of the implementation of this type of punishment and proposes practical ways to eliminate these problems. Authors in the process of writing the article relied on statistical data of official state sources and scientific works, in which the issues of the subject matter of this article were fragmented. The legislative framework was also used. The Criminal Code of Ukraine, the Criminal-Executive Code of Ukraine, the Instruction on the procedure for the execution of sentences not related to imprisonment, and the control of persons convicted of such punishments. In the course of the study, five distinctive features of this type of punishment were singled out: the essence of the punitive element, the coercion, the essence of the work, the place of work, the procedural conditions for changing the sentence. There are 3 groups of deficiencies in the system of punishment in the form of public works: determination of the place of work, good faith of employers, working conditions. 13 measures are proposed to eliminate system shortcomings. At the end of the article, the authors, on the basis of legislation and statistics, come to the conclusion that the legislative provision of criminal punishment in the form of public works and the state of the possibility of implementing this type of punishment in general is satisfactory. At the same time, the proposed measures to reform public works will improve the state.

Key words: punishment, public works, alternative type of punishment, criminal punishment, determination of place of work.

Постановка проблеми. Переваги покарань альтернативних до позбавлення волі очевидні, адже в цьому виді покарань елемент публічної користі значно сильніше, ніж в традиційних покараннях пов'язаних з позбавленням волі, а карний вплив достатньо співрозмірний до тяжкості правопорушень за які інкримінуються такі санкції. Але специфіка реалізації таких покарань у нашій державі все ж має певні недоліки. При цьому наукові роботи в яких здійснено аналіз таких видів покарання та виокремлено їх проблеми одиничні, що не є добре у наш час, період реформування законодавства. Зараз свіжі думки щодо удосконалення законодавства та процедури реалізації в цілому норм закону у відповідних питаннях необхідні як ніколи.

Постановка завдання. Тому в цій роботі ми б хотіли здійснити короткий аналіз такого виду кримінального (громадські роботи також існують у формі адміністративного стягнення) покарання як громадські роботи, висвітлити певні проблеми у специфіці його застосування та запропонувати практичні шляхи ліквідації цих проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для України це відносно новий вид кримінального покарання, що частково і є причиною відсутності належного рівня уваги до подібної проблематики. Окрема інформація на відповідну тему фрагментарно можна знайти у роботах І. Богатирьова, О. Потильчака,

В. Дрьоміна, А. Степанюка, С. Черкасова, О. Лисодеда, та ін. Переважно дослідники займалися оцінкою соціально-економічного та морально-психологічного ефекту, узагальненій нормативній характеристиці, аналізу змін до законодавства, висвітлення окремих проблем виконання-відбування покарання. Також, ґрунтовні наукові праці виконала А. Ткачова, саме на її роботи була головним чином опора при написанні статті.

Актуальність теми. Згідно Аналізу стану здійснення судочинства (за даними судової статистики) серед кримінальних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, не рахуючи примусові заходи медичного характеру, громадські роботи стабільно з року в рік займають друге місце за кількістю осіб яким воно було призначено загальними місцевими судами [1, с. 24]. У 2016 році близько 6,6 тис. Осіб (8,6 тис. осіб у 2015 році), або 8,7 % від загальної кількості засуджених осіб за усі види злочинів (9,1 % у 2015 році). Перше місце займає штраф з 16,6 тис осіб (18,7 тис.), 21,8 % (19,7 %). Третє місце — виправні роботи: 161 особа (224), 0,2 % (0,2 %). Відповідно до статті 52 Кримінального кодексу України громадські роботи є основним покаранням, разом з виправними роботами, службовими обмеженнями та триманнями у дисциплінарних батальйонах військовослужбовців, арештом, обмеженням та позбавленням волі на певний строк, довічне позбавлення волі. Громадські

роботи як санкція містяться у тридцять одній статті Особливої частини Кримінального кодексу України, що є близько 9 % від усіх статей Особливої частини. Можемо зробити висновок, що питання процедури призначення-виконання цього покарання, звичайно, не мають значної кількісної переваги в актуальності перед іншими основними видами кримінального покарання, але, все ж, ці питання торкаються долі не одної тисячі осіб кожен рік та охоплюють не мало кримінально карних діянь, тому удосконалення цих процесів має важливе значення.

Виклад основного матеріалу. Нормативна дефініція громадських робіт міститься у статті 56 КК України, де зазначено, що громадські роботи полягають у виконанні засудженим у вільний від роботи чи навчання час безоплатних суспільно корисних робіт строком від шістдесяти до двохсот сорока годин не більше чотирьох годин на день, вид яких визначають органи місцевого самоврядування [2]. Порядок виконання цього покарання регламентовано Главою 8 Кримінально-виконавчого кодексу України та Розділом 2 Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань, затвердженої Наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань Міністерства Внутрішніх справ України.

Аналізуючи названі вище нормативно-правові акти можна виокремити характерні риси цього виду покарання, що узагальнено і розкриває сутність громадських робіт:

- *особливий характер головного карального елементу*, який полягає не у ізоляції особи від суспільства у більшій, чи меншій мірі, як у більшості (за кількістю засуджених осіб) кримінальних покараннях, а, навпаки, у безеквівалентному використанню особи на благо суспільства без ізоляції від нього, але з мізерними правообмеженнями трудового характеру [6, с. 251–254]. Також як один з основних каральних елементів слід традиційно згадати судимість у засудженої особи;
- *примусовість*, яка полягає як у безальтернативному дотриманні вимог умов відбування покарання, які передбачені вище вказаними нормативно-правовими актами, так і характері праці. Оскільки покарання призначається судом, ухилення від відбування тягне кримінальну відповідальність за ч. 2 ст. 389 КК України. Основні вимоги до осіб, що відбувають це покарання: сумлінно ставитись до праці, працювати на визначених об'єктах і відробити визначений судом строк, з'являтись за викликом до контролюючого органу, повідомляти його про зміну місця проживання, роботи, не виїжджати без його дозволу за межі України, дотримуватися встановлених законодавством порядку і умов відбування покарання, правил внутрішнього розпорядку

організацій, де особа відбуває покарання, тощо [3; 4];

- *характер виконуваних робіт*, який є безоплатним, суспільно корисним та їх виконання здійснюється тільки у вільний від основної роботи чи навчання час, у встановлений судом строк та часовий період. Час відбування робіт не зараховується до трудового стажу, вони виконуються також під час наданої засудженому за основним місцем роботи щорічної відпустки, а також у вихідні, святкові дні (ст. 37 КВК України). Строк виконання передбачений ст. 56 КК України — 60 до 240 годин з відбуванням не більше як 4 годин на день, тобто при 4-годинному робочому дні це складає від 15 до 60 днів, для неповнолітніх (16–18 років) строк виконання менше в 2 рази;
- *визначення органами місцевого самоврядування місця робіт*, яке здійснюється за погодженням з органом пробації відповідної територіальної юрисдикції. Місце робіт не може бути тим же, де засуджена особа офіційно працевлаштована, засуджений не має права на відмову [3; 4].
- *процесуальні умови зміни покарання*, а саме засуджені не підлягають умовно-достроковому звільненню (ст. 81 ККУ), звільненню від відбування покарання з випробуванням (ст. 75, 79 ККУ), невідбута частина не підлягає заміні більш м'яким покаранням (ст. 82 ККУ). Можливість повного або часткового звільнення від відбування громадських робіт можливе лише на підставі ст. 84 (за хворобою), або статтями 85–87 (акт про помилування, амністія) ККУ. У випадку ж застосування громадських робіт як заміника іншим покаранням, то відповідно до ч. 4 ст. 53 ККУ допускається у разі неможливості сплати штрафу, та у порядку заміни невідбутої частини покарання більш м'яким відповідно до ст. 82 ККУ, а також на підставі статей 86 (амністія), 87 (помилування) і ч. 4 ст. 83 (звільнення для вагітних жінок) ККУ.

Як можна помітити, аналізуючи нормативні положення щодо кримінального покарання у формі громадських робіт, то основна їх маса регламентує дії уповноважених органів щодо призначення та контролю за відбуванням покарання, а от питання безпосередньої реалізації покарання у формі громадських робіт, особливо з боку підприємства (органу, установи), де засуджена особа відбуває покарання, та щодо фактичних трудових відносин, не зазнала достатньої деталізації. Це є основною передумовою виникнення певних недоліків у процесі застосування відповідного виду кримінального покарання.

Найбільш критична група недоліків процесу реалізації громадських робіт, на нашу думку, криється у проблемах визначення місця їх відбування. Цих місць одиниці на окремі ділянки території обслуговування відповідних органів пробації. В населених пунктах з невеликою кількістю жителів (с., смт.)

вони, зазвичай, взагалі відсутні, у невеликих містах — одиниці, головним чином місця відбування такого покарання знаходяться лише у містах обласного значення. При тому, такі міста — часто державної чи муніципальної форми власності. Непоодинокі випадки, коли суд, через те що за місцем проживання особи відсутнє місце для виконання громадських робіт, призначає альтернативну санкцію. Це пояснює відносно мале число осіб притягнутих до такого покарання, інформацію про що наведена на початку статті. Але при цьому такий вид покарання доволі прогресивний, має незаперечну публічну корисність, а більшість злочинів, за які передбачений такий вид покарання, відбуваються відносно часто. Причин такої ситуації декілька. Відсутність імперативних норм-обов'язків відносно органів місцевого самоврядування щодо визначення підприємств для відбування цього покарання. Відсутність нормативного регулювання щодо визначення форми власності місця-відбування [7, с. 115]. Головна причина криється у процедурі виконання покарання. Підприємства приватної та державної (де це можливо) власності категорично відмовляються приймати осіб для здійснення громадських робіт через відсутність бажання брати на себе нові обов'язки (реєстрація, облік, контроль, підтримання контактів з органами пробації, тощо), при тому, що результати роботи мають, в кращому випадку, посередній рівень. Також ці підприємства категорично негативно ставляться до потенційного зайвого навантаження що спричиняють перевірки правоохоронних органів які здійснюються на їх підприємствах з приводу засуджених осіб, що відбувають там покарання.

Наступною за критичністю є група недоліків — щодо недобросовісності роботодавців. Поширені випадки «заліків» без відвідування робочого місця, чи без здійснення фактичної роботи, за незаконну винагороду, чи з іншої незаконної мотивації. Причин цього можна назвати декілька. Головна — у відсутності ґрунтового діалогу між органами пробації і підприємствами. Орган пробації, направляючи за дозволом органу місцевого самоврядування засуджених осіб на певне місце роботи, у достатній мірі не уточнює спеціалізовані можливості особи і трудові потреби підприємства. Відповідно, роботодавець розмірковує так, що краще, якби такі «некорисні» особи не з'являлися на місце роботи взагалі, а ще краще за певну незаконну вигоду для роботодавця. Тут знову ж таки постає проблема малої кількості місць відбування такого покарання, тобто відсутність вибору між цими місцями, а, як наслідок, потенційне перенавантаження особами підприємства, поява таких «непотрібних» осіб. З відсутності цього діалогу впливає наступна причина недобросовісності роботодавців — відсутність якої-небудь спеціалізованої підготовки засуджених. Звичайно, особа, яка не отримує заробітної платні за роботу,

яку вона не хоче виконувати — не буде працювати якісно (що необхідно для роботодавця). Але надання стимулів для збільшення якості ми бачимо у зміні критеріїв зарахування виконаної роботи. За сучасним законодавством відбування покарання ґрунтується на відпрацюванні годин\днів, покращивши діалог між органом-підприємством та змінивши законодавство, можна до цього критерію додати ще елемент виробітку. Цю групу проблем замикає проблема недостатнього контролю над роботодавцем\працівником. Цей контроль-нагляд не має бути тотальним, адже це головна причина небажання підприємств «братися» за засуджених до господарських робіт, але, на відміну від діючого періодичного, цей контроль-нагляд має бути постійним і якісним (а не кількісним). Також слід додати, що роботодавці за вказане вище недобросовісне виконання своїх обов'язків щодо організації процесу відбування покарання засуджених до громадських робіт, несуть кримінальну відповідальність за ст. 382 КК України (невиконання судового рішення), але доцільність визнання органу пробації органом дізнання по таким злочинам (за ч. 2 ст. 39 КВК) викликає сумніви [7, с. 127].

Останньою групою недоліків — недоліки умов праці. Не вирішені питання щодо соціального захисту засуджених до громадських робіт у разі виробничого травматизму (витрати на лікування, виплату страховок, компенсацій та ін.) [6, с. 258]. Не менш важливе питання зарахування роботи до трудового стажу. Звичайно, незарахування подібної некваліфікованої роботи до трудового стажу — один з елементів кари цього виду покарання. А якщо така робота буде мати певну поверхневу кваліфікацію (у випадку вирішення попередньої групи проблем), а також у випадку безробітності (не на денній формі навчання) особи, яка працює тільки на громадських роботах [6, с. 252]? У цьому разі питання про зарахування трудового стажу має не такий категоричний відтінок. Із згаданого вже випадку відсутності реальних (не на громадських роботах) трудових відносин, впливає питання часу виконання громадських робіт. Чи доцільно, згідно з ч. 2 ст. 56 КК України, виконувати громадські роботи лише 4 години на день незалежно від «вільності» такого дня для засудженого? Ця ж проблема виникає і у випадку відпустки з основного місця роботи засудженої особи та вихідних днів.

Вирішити вказані вище проблеми ми пропонуємо у більшості своїй на законодавчому рівні таким чином:

- 1) створити систему організаційних (а на короткий період також і матеріальних) заохочень до участі у виконанні покарання у виді громадських робіт для підприємств (установ, органів);
- 2) створити імперативні норми, які б зобов'язували міські ради кожного рівня, у відповідності до кількості населення, призначати певну кількість підприємств (установ, органів) для виконання

- покарання у виді громадських робіт, залучити до цього процесу також міські державні адміністрації вищих рівнів;
- 3) нормативно чітко закріпити, що покарання у виді громадських робіт може відбуватися на підприємстві, установі, організації будь-якої форми власності;
 - 4) закріпити за кожним підприємством (обране у передбаченому законом порядку, як таке, де можуть відбуватися громадські роботи), де відбувають покарання регулярно (систематично склалось) певне число засуджених, уповноваженого з питань виконання громадських робіт, який би займався усією процедурою нагляду і контролю за процесом відбування покарання, перебував більшість робочого часу безпосередньо на місці виконання покарання;
 - 5) орієнтувати перевірки підприємств на дотримання порядку виконання покарань у виді громадських робіт до перевірки діяльності уповноваженого з питань виконання громадських робіт;
 - 6) здійснювати процедуру первинної спеціалізованої підготовки для виконання більш складних (у порівнянні з традиційно призначуваними) робіт, контроль за якістю виконання яких буде здійснювати уповноважений з питань виконання громадських робіт;
 - 7) змінити критерій виконання громадських робіт з година\дні, додавши критерій якості виконаної за операційний період роботи, з можливістю дострокового виконання роботи у випадку її швидкого і якісного виконання, контроль за чим буде здійснювати уповноважений з питань виконання громадських робіт;
 - 8) вирішити питання захисту від виробничого травматизму шляхом залучення органів місцевого самоврядування, або\спільно з місцевою державною адміністрацією та залученням бюджетів відповідного рівня, можливо на договірних засадах з підприємством безпосередньо у компенсаційній формі;
 - 9) захищувати до трудового стажу виконання робіт старшого професійного рівня (для яких засуджені пройшли первинну підготовку) тим особам, які не мають постійного місця роботи\місце навчання у період засудження;
 - 10) нормативно урегулювати час виконання робіт таким чином, що б особи могли за наявності об'єктивної можливості (відпустка, відсутність постійного місця роботи\місце навчання, вихідний день і тд.) виконувати громадські роботи більше годин на день, ніж це передбачено для осіб, які такої можливості не мають;

- 11) створити організаційні заохочення до виконання роботи якісно, наприклад зменшення строку відбування покарання;
- 12) додати нові підстави звільнення від громадських робіт за сумлінне систематичне виконання небезпечних робіт-завдань, чи систематичного суттєвого перевиконання нормативних планів на операційний період;
- 13) закріпити кількісні обмеження осіб, які можуть бути залучені до виконання громадських робіт на одне підприємство.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підбиваючи підсумки, слід зауважити, що наявність та вирішення вказаних вище проблем я розглядаю з точки зору покращення системи виконання цього виду покарання, а не з точки зору «лікування» занедбаної системи. Чинне законодавство в рамках виконання кримінального покарання у виді громадських робіт в цілому виконує своє завдання на прийнятному рівні. Воно розкриває сутність цього виду покарання, має певне процесуальне нормативне забезпечення щодо його виконання, деталізація якого спрямована на регламентацію дій судових органів та органів виконання покарання в першу чергу, а регламентація дій безпосередніх місць здійснення покарання та засуджених осіб має вже опосередкований характер з диспозитивним відтінком. При цьому нормативна база цього виду покарання не перевантажена нормами, не містить явних колізій та подвійних трактувань, відсутні явні «діри» та «обхідні шляхи». Але відсутня деталізація певних необхідних аспектів виконання покарання. Інструкції та внутрішньовідомчі підзаконні акти з приводу призначення-виконання покарання у вигляді громадських робіт не вступають у явний конфлікт з законами, що є необхідною умовою дотримання принципу верховенства закону та права у діяльності державних органів, зокрема органів виконання покарання.

Вважаємо, ґрунтуючись на судовій статистиці, поданій на початку статті, що «друге місце» за кількістю осіб до яких судом було застосовано кримінальну санкцію не пов'язану з позбавленням волі — прийнятним показником можливості практичної реалізації цього виду покарання за діючим законодавством. Вирішення вказаних вище проблем виведе процес виконання цього виду покарання на якісно новий рівень і змінить судову статистику в бік значного збільшення відсоткової частини громадських робіт серед інших видів покарання, що є прогресивним результатом для суспільства, беручи до уваги публічну корисність громадських робіт.

Література

1. Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 р. (за даними судової статистики) / О. М. Колянчук, О. О. Апанасенко / Відділ аналізу судової статистики та узагальнення судової практики Верховного Суду України. — 2016. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради. — 2001. — № 25–26.
2. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України № 25–26. — 2001. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України № 3–4. — 2004. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
4. Наказ N270/1560 Державного департаменту України з питань виконання покарань Міністерства Внутрішніх Справ України Про затвердження Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засудж. [Електронний ресурс] / Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 січня 2004 р за N16/8615. — 1912. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>
5. Закон України Про Державну кримінально-виконавчу службу України [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради України N30. — 2005. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
6. ВІСНИК Академії правових наук України / «Право». — 2007. — с. 275.
7. Виконання покарань у виді виправних і громадських робіт: монографія / О. В. Ткачова. — Х.: Право, 2010. — 192 с.

References

1. Analysis of the state of execution of legal proceedings in 2015 (according to judicial statistics) / O. M. Kolianchuk, O. O. Apanasenko // Division of analysis of judicial statistics and generalization of judicial practice of the Supreme Court of Ukraine. — 2016. The Criminal Code of Ukraine from 05.04.2001 № 2341-III. // Bulletin of the Verkhovna Rada. — 2001. — No. 25–26.
2. The Criminal Code of Ukraine [Electronic resource] // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 25–26. — 2001. — Mode of access to the resource: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. The Criminal-Executive Code of Ukraine [Electronic resource] // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine No. 3–4. — 2004. — Mode of access to the resource: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
4. Order N270/1560 of the State Department of Ukraine for the Execution of Sentences of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine On Approval of the Instruction on the Procedure for Enforcement of Sentences not Related to Imprisonment and the Control of Persons Convicted [Electronic Resource] / Registered in the Ministry Justice of Ukraine on January 9, 2004 under No. 16/8615. — 1912. — Mode of access to the resource: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>
5. Law of Ukraine on the State Criminal Execution Service of Ukraine [Electronic resource] // Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine N30. — 2005. — Mode of access to the resource: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
6. BOOK of the Academy of Legal Sciences of Ukraine / «Right». — 2007. — p. 275.
7. Execution of punishment in the form of correctional and public works: monograph / O. V. Tkachev. — X.: Right, 2010. — 192 p.